

Politiken
modtog i
går

DEBAT

32 læserbreve
og debat-
indlæg

3 læserbreve og debatindlæg
handlede om World Outgames
i København

Et dummere Danmark

UDDANNELSE

JANNIK SCHACK LINNEMANN,
FORSKNINGSPOLITISK CHEF I DANSK ERHVERV

I DANMARK bryster vi os af vores uddannelsesniveau. Men kigger man tallene efter, er billedet ikke helt så rosenrødt, hvis vi sammenligner os med vores videnkonkurrenter i Asien og Europa.

De nyeste tal om vores uddannelsesniveau er fra 2006, og her havde 28 procent af de 55-64-årige i Danmark en videregående uddannelse. Blandt de 25-34-årige danskere var andelen 41 pct.. Umiddelbart ser det jo tilforladeligt ud, at der er flere veluddannede blandt dem, der skal 'overtage' samfundet, end blandt dem nær pensionsalderen.

SER VI på OECD-gennemsnittet, var andelen af 55-64-årige med en videregående uddannelse nede på 19 procent, mens hele 33 procent af de 25-34-årige havde læst videre. Mens gruppen af 'gamle' videnmedarbejdere er blevet 9 procentpoint 'kløgere', er de 'unge' videnmedarbejdere, som indtræder på arbejdsmarkedet i disse år, blevet 8 procentpoint mere veluddannede.

I et videnssamfund burde det være de unge, der tegner sig for den største vækst i uddannelses kvalifikationer – ikke de ældre.

OECD-tallene viser, at især de asiatiske lande spurter af sted. I Sydkorea var andelen med videregående uddannelse blandt 55-64-årige i 2006 på beskedne 11 procent. Til gengæld var den blandt de 25-34-årige ikke mindre end 53 procent. Sydkorea har således præsteret et 'generationsløft' på 42 procentpoint. Og højdespringeren Japan har skabt generationsløft på 31 procentpoint.

Landene som Belgien, Spanien, Irland og Frankrig ligger alle lunt i svinget med et generationsløft på mellem 20 og 26 procentpoint. Danmark, derimod, ligger med et generationsløft på 14 procentpoint langt efter førerlandene og under OECD-gennemsnittet på 14 procentpoint.

KINA OG INDIEN har kun lige indledt uddannelseskamp og er deciderede højdespringere i den globale videnkæde. Danmarks position som et af verdens mest veluddannede folkeslag er under pres.

Det kræver en flerstrengt strategi: Vi skal øge de unges uddannelsesfrekvens og fastholde de midaldrende videnmedarbejdere længere på arbejdsmarkedet. Vi skal skabe et velfungerende og effektivt efter- og videreuddannelsessystem, der giver os alle mulighed for at tanke viden op til livet igennem. Vi skal ophøre med at brandskatte viden, men belønne dem, der gør en ekstra indsats. Og så skal vi blive langt bedre til at tiltrække og fastholde højtuddannede arbejdskraft fra udlandet.

Idiotiske tal i meningsmålingerne

Hvordan skal man beskrive en bankpakke på en skala fra 1 til 10?

MÅL OG KALIBRERING

VINCENT F. HENDRICKS
DR.PHIL., PH.D., PROFESSOR I FILOSOFI, KU

JEG HAVDE engang en kæreste, der netop hjemvendt fra frisøren spurgte mig: »Hvor godt synes du om mit nye hår på en skala fra 1 til 10?«. Jeg forsøgte mig med svaret 2 blot for – på pæn og diplomatisk vis – at illustrere spørgsmålets stupide karakter. For dette kække svar inkasserede jeg sure miner, og put i hul-leg blev udsendt på ubestemt tid.

Tilsvarende: Gallup ringede forleden og ville have mig med i en spørgeskemaundersøgelse om mobiltelefoni. Modvilligt indvilligede jeg i at afsætte 5 min. til den stakkels studerende, der supplerer SU'en med det utaknemmelige telefoninterviewerembede.

ALLEREDE FRA starten gik det galt, for hvad skal man svare til åbningsspørgsmålet: »Er dit valg af mobilabonnement (1) meget vigtigt?; (2) lidt vigtigt, eller (3) ikke vigtigt?«. Relativt til hvad? Længden på mine tånegle eller jordens undergang på torsdag 8 dage?

Umiddelbart herefter lagde vi begge røret på, for resten af spørgsmålene var skåret over samme læst. Og slutteligt, da en kendt dansk politiker for nylig blev bedt om at give bankpakken karakter på en skala, atter fra 1 til 10, da fik den på 4. Det er lige så informativt som at blive bekendt med, at på en skala fra 1 til 10 kan jeg lide Ruko-hængelåse, AEG-kummeffrysere eller nertz-pelse op til ca. 6.752.

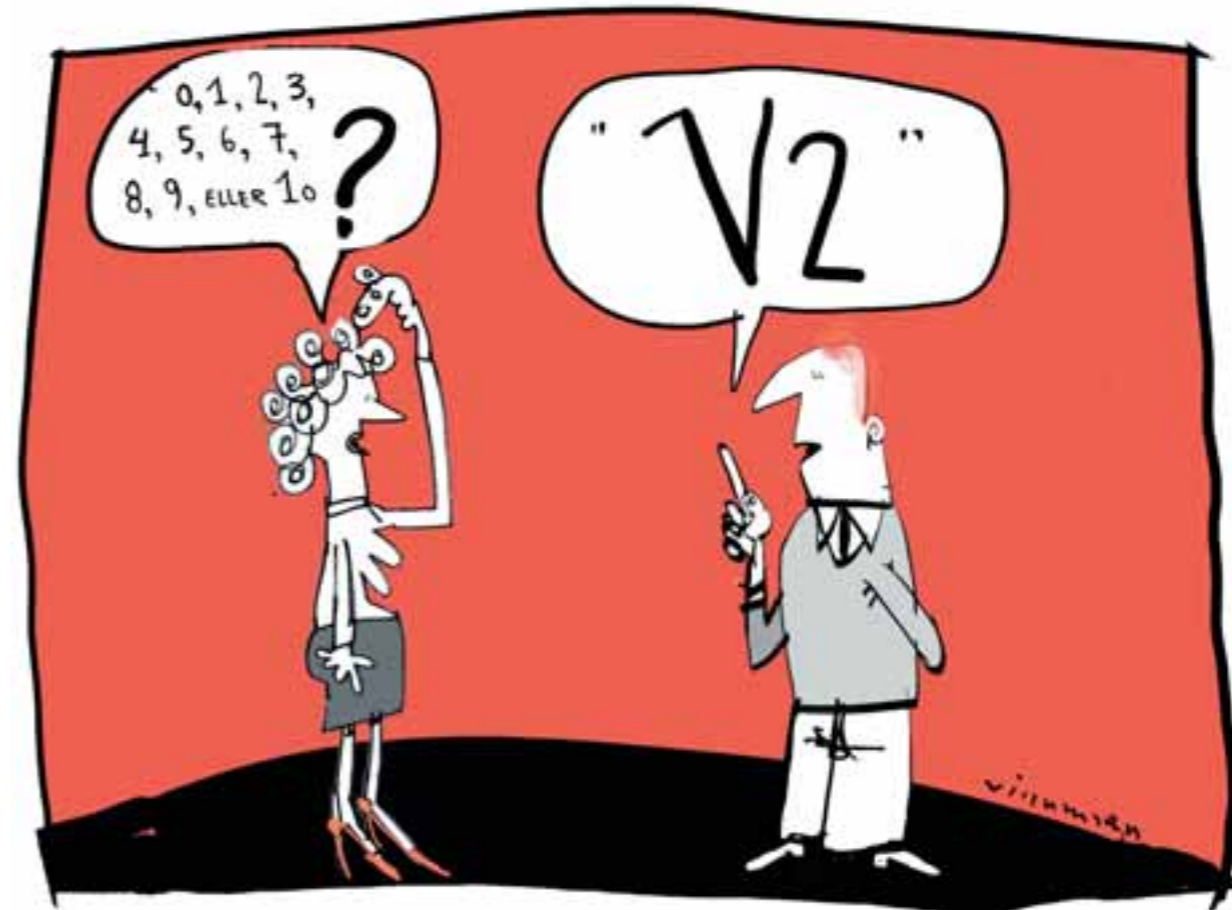
I SAMTALER OG spørgeskemaundersøgelser bruges skalaer ofte som redskaber i forsøget på at præcisere holdninger eller standpunkter. Skalaer giver blot ikke den ønskede præcision, medmindre både målet og kalibreringen er korrekte. Uden mål og kalibrering ender man igen med: »Hvad er højest – Rundetårn eller et tordenskrald?«.

MÅL OG kalibrering er ældgammel kunst, der kendes tilbage fra de tidligste civilisationer. Der har altid været behov for præcise instrumenter til at måle alt fra tyngdekraften til afstanden mellem Herodes og Pilatus. Efter alt at dømme blev begrebet om kalibrering først forbundet med den direkte opdeling af afstande eller vinkler ved anvendelse af divisionsagregater som linealer eller sekstanter.

Den industrielle revolution i det 18. og 19. århundrede introducerede så indirekte måleinstrumenter som eksempelvis termometre, hvor kalibreringsmærker på en glasbeholder tillader aflæsningen af temperaturen givet længden af kviksølv søjlen i glasbeholderen, der igen varierer med varmen.

SIDEN ER det gået slag i slag for videnskabens måleinstrumenter, der i dag er uhyre sofistikeret og forhåbentligt korrekt kalibreret. Men nutidens kærestere, telefoninterviewere, journalister og politikere har efter alt at dømme ikke taget nævneværdigt ved lære af denne udvikling, når det gælder den forsøgsvisse måling af holdninger.

Generelt er en måling den proces, igennem hvilken et tal tilskrives et fænomen (eksempelvis temperatur) i overensstemmelse med én eller flere regler. Kalibrering er valideringen af en bestemt måleteknik eller måleinstru-

Tegning: Jørn Villumsen

ment. I den simpleste form er kalibrering blot sammenligningen af måleresultater: Et måleresultat fra det apparat, der anses for (eller fikses som) det korrekte, kaldet standarden, og et måleresultat fra testapparatet, der skal afstemmes med standarden.

DET ER det hele, men allerede her er det for længe gået galt for hverdagens må-

ling af holdninger og standpunkter. For hvad er de kvalitative regler, hvorved der tilskrives et tal mellem 1 og 10 til nye frisurer, mobiltelefoniabonnementer og bankpakkeimplementeringer? Og selv hvis dette spørgsmål kunne besvares, hvordan kalibreres skalaen så? Er der en standard for nye frisurer, således at pagehår med lyse striber eller headbangerfrisurer a la

Metallica fikses som det korrekte, og relativt til hvilke min holdning til min ekskærestes nye frisure kan vurderes?

Næ nej, så kan man lige så godt smække røret på, når Gallup ringer, nægte at svare journalisten, hvis der spørges til karaktergivning for bankpakken, og svare 2 til ekskæresten, for der bliver alligevel ingen put i hul-leg.

Der er stadig ingen medicinsk kur mod alkoholisme

MISBRUG

HOLGER WAHLSTRØM,
PSYKOLOG

DET ER glædeligt, at Politiken vil beskæftige sig med alkoholikeres og andre stofafhængiges problemer i forhold til et stadig mere bovlamt offentligt behandlingssystem.

Forleden handlede artiklen om AA's udbredelse. Liese Recke, psykolog ved Gadejuristen, citeres for følgende: »De (de afhængige, forstås) får en identitet som alkoholiker. (...) Det føles me-

ningsfuldt og trykt at finde sammen i den slags fællesskaber«.

UDSAGNET KAN ikke med rimelighed modsiges, men at få »en identitet som alkoholiker« turde være en efterrationalisering. Jeg er selv ædru alkoholiker og ved for mit eget vedkommende – hvad mine AA-venner også fortæller, når Morten Messerschmidt – som, hvad sange angår, ellers ikke har råd til at kaste med sten – for alvor føler sig truet af en rapper, som ikke engang når Yallarup Færgeby til sokkeholderne.

“
Er det muligt, at børn og unge, der bliver udsat for den slags, ikke på en eller anden måde tilegner sig gangsta-kulturen og dens normer?

DEF, DER imidlertid ikke er spor morsomt, er de minder, som denne gangsta-kodeks vækker om en ikke så fjern fortid, hvor rå styrke, mandighed, total nedgørelse af de udenforstående og foragt for de svage også var tilladt. Er det muligt, at børn og unge, der bliver udsat for den slags, ikke på en eller anden måde tager skade af det? At de ikke for alvor tilegner sig gangsta-kulturen og dens normer? Risikerer de ikke at ende med at blive lige så afstumpede som deres forbilleder? Hvis begrebet 'rollemodel' overhovedet har en realitet, kan det så lade sig gøre at beundre Sean P. Diddy, Combs, Dmx, Dr Dre, Jermaine Dupri, Mystical, Tupac Shakur, Snoop Doggy

pådrage eller påtage sig en identitet er ren pastiche, medens det at se sin eksistens truet og handle i overensstemmelse hermed er et forhold, der har med individets selvbevidsthed og erkendelse at gøre. Præcis som kendskab til noder ikke gør en musikalsk, vil alverdens indføringer i det ædru livs teori ikke gøre mig ædru. Det sker kun, hvis jeg bliver forlignet med mit eget sind.

OVERLÆGE Ulrik Becker citeres for, at mange alkoholikere har glæde af møderne, men de kan ikke stå alene. »Jeg

opfatter det som et ekstra, støttende tilbud, som kan fungere i kombination med anden behandling«. Hvad er »anden behandling«? Da det ikke fremgår af artiklen, hvilket ikke skal bebrejdes dens ophavskvinde, må man gå ud fra, at overlægen tænker på medicinering.

Der er fortsat, på trods af Hvidovre Hospitals forsøg med Campral, der skulle mindske trangten til alkoholindtag, ingen almen evidens for, at lidelsen alkoholisme (i AA er vi ikke bange for at kalde den for en sygdom) kan kureres medicinsk. Hvis man med lidt god vilje

inkluderer sociale tiltag, forbliver billedet det samme. Der findes i forskningslitteraturen ikke nogen antydning af, at afhængighed af personlighedsforandrede stoffer kan kureres ad medicinske, psykoterapeutiske eller andre udefra kommende regier.

Lad mig citere en amerikansk professor i psykiatri, hvis navn jeg har glemt, der ved et symposium i Finland om alkoholisme udtalte, at de to eneste kendte og sikre veje ud af alkoholismen er en personlig religiøs vækkelse og en inderlig tilknytning til AA.

...Ærens bagside

succes, fordi det er motiverende, og det giver mening. Verdenslitteraturen bliver pludselig vedkommende. Men gælder det al rap? Og ved man, hvordan teksterne og musikken påvirker dens lyttere?

I 1990'erne fik rappen i USA en mere rebelsk, voldsommere drejning. For eksempel sang den asiatiske gruppe Dead Prez: »We're about training in Martial Arts, so that we have some self defence/ We are about all our rights to bear arms«. Klar tale om gruppens dagsorden: at stoppe politiets mishandling, at nedrive fængselsmure, at dyrke kampsport, at kæmpe for retten til at bære våben, og sågar for retten til at være lykkelig og fri! Fra nogenlunde samme periode stemmer deres 'We want freedom'. Her er tonen endnu mere tydelig: nu taler man om at organisere en folkets hær og overtage kontrollen med sit eget liv: »We gonna organize a people army; we gonna get control over our own lives; and I mean that shit right there from the bottom of my shit«.

Derefter udviklede hiphop sig i forskellige retninger, blandt andet den dybt kontroversielle gangsta-rap (gangster i afroamerikansk dialekt) med fokus på den desperation og den vold, der kendetegner ghettoerne i bl.a. Los Angeles og New York. Gangsta-rap bygger på rapperens egne erfaringer og beskriver livet i ghettoen set fra den kriminelle perspektiv. Den nye identitet sammenfattes i ordet 'nigga'. At være 'nigga' er mere end bare at være sort; det er at være fra ghettoen med dens klangbund af arbejdsløshed, fattigdom, brutalitet, brudte familier, længere fængselsstraffe, kropsvistninger, ydmygelse og håbløshed. Mens

den brede hiphop-musik tog udgangspunkt i en protest mod uretfærdighed og diskrimination, har gangsta siden slutningen af 1990'erne koncentreret sig om penge, smykker, guld, store biler, dyrt tøj, sex og druk.

DEN AMERIKANSKE sociolog Charis Kubrin har for nylig udvalgt 400 rapsange udgivet mellem 1992 og 2000 fra såkaldte platinum-albums (med salgstal på over 1 million hver) med henblik på at afdekke adfærdskoderne ('street code') i teksterne. Centralt i gangsta'ens kodeks er det at sætte sig i respekt, hvilket blandt andet kræver en vilje til at bruge vold, hvis oprettelsen af 'æren' kræver det. Kubrin fandt, at seks gennemgående forhold karakteriserede 'street-koden' i de amerikanske gangsta-tekster: vigtigheden af at få/at sætte sig i respekt; beredvilighed til at slå og bruge vold; materiel velstand, at have og bruge mange penge; voldsomme gengældelsesaktioner; nedgørelse af kvinder og brug af kvinder som seksobjekter; og nihilisme forstået som et pessimistisk og kynisk menneskesyn. Hun antyder ikke, at gangsta-rap ligefrem bidrager til udbredelsen af denne negative kultur, men måske, at den skaber en kulturel forståelse for og en slags vidnesbyrd om et liv præget af vold, kynisme og håbløshed.

Oversat til danske forhold stemmer det ret godt overens med noget så uskyldigt som julekalenderen 'Yallarup Færgeby' og de to tyrkiske drenge Ali og Hassan (12 og 13), der gerne vil være »ornli syge gangsters«. Og hvad indebærer det så? »At få respekt. At alle guzzlar (deforma-

tion af det tyrkiske ord kizlar, som betyder pigerne) er vilde med en og respekterer en sygt meget og gerne vil lave pating hele tiden og fransk kys og alt det der. Man kan også komme i fængsel og få en rigtig tatovering. Wallah, det er totalt i orden at være gangster«. Man kan ikke lade være med at trække på smilebåndet, når Morten Messerschmidt – som, hvad sange angår, ellers ikke har råd til at kaste med sten – for alvor føler sig truet af en rapper, som ikke engang når Yallarup Færgeby til sokkeholderne.

“
Er det muligt, at børn og unge, der bliver udsat for den slags, ikke på en eller anden måde tilegner sig gangsta-kulturen og dens normer?

DEF, DER imidlertid ikke er spor morsomt, er de minder, som denne gangsta-kodeks vækker om en ikke så fjern fortid, hvor rå styrke, mandighed, total nedgørelse af de udenforstående og foragt for de svage også var tilladt. Er det muligt, at børn og unge, der bliver udsat for den slags, ikke på en eller anden måde tager skade af det? At de ikke for alvor tilegner sig gangsta-kulturen og dens normer? Risikerer de ikke at ende med at blive lige så afstumpede som deres forbilleder? Hvis begrebet 'rollemodel' overhovedet har en realitet, kan det så lade sig gøre at beundre Sean P. Diddy, Combs, Dmx, Dr Dre, Jermaine Dupri, Mystical, Tupac Shakur, Snoop Doggy

Dog (for nu kun at nævne nogle af de gangsta-rappere, som forbindes med vold), uden at ønske at ligne dem?

Svaret er, at vi ikke ved det. Især i USA har der været flere kongreshøringer og optakt til ved lov at forbyde udbredelsen af voldelige og kvindeundertrykkende tekster (bl.a. en lov, som blev vedtaget, men senere annulleret i George W. Bushs guvernørtid i Texas). Det ændrer ikke ved det faktum, at der ikke er – og måske ikke kan være – bevismateriale for gangstarappens eventuelle skadelige virkning, fordi fænomenet er så komplekst og påvirkningerne mangesidige. Man har for eksempel fundet, at 77 procent af de undersøgte ungdomskriminelle jævnligt hører gangsta-rap, men man ved intet om, hvor mange ikkekriminelle der også gør det.

I en anden undersøgelse fik en gruppe universitetsstuderende fire mulige scenarier, hvor en sort mand var anklaget for at have myrdet sin veninde. I to af scenarierne fik de at vide, at manden havde forfattet eller sunget nogle gangstarap-tekster, i de andre to var den anklagede ikke sat i forbindelse med nogen form for hiphop. Deltagerne var meget mere tilbøjelige til at tillægge den anklagede negative egenskaber, hvis de fik at vide, at han havde forfattet eller sunget gangstarap-tekster, og var endda mere fordømmende over for teksterne end over for selve anklagen for mord!

Det væsentligste, som denne og de få andre undersøgelser om relationen mellem gangsta-rap og kriminalitet dokumenterer, er, at gangsta-rapperne tit opleves negativt, at de tillægges ubehageli-

ge karaktertræk og derfor virker foruroligende på deres omgivelser. I forvejen tilhører de også ofte minoriteter og kan af den grund være genstand for en dobbelt fordomsfuld bedømmelse. Den fremragende rapport fra Center for Ungdomsforskning, 'Yngre etniske drenge i gadebilledet og deres møder med politi og borgere' (udgivet i 2007), viser den onde cirkel, der opstår, når borgere føler sig utrygge ved grupper af unge, som står og hænger ud på gaden, og ringer til politiet, med unødvendige konfrontationer og grundløse anmeldelser til følge. Rapporten viser også, hvordan betjentene og drengene konstruerer hver deres fortælling, hvor grænserne er skarpt optrukne. Gangsta-sprog og -adfærd bliver nemt brugt som forsvarsstrategi. Ud fra et dansk samfundsperspektiv er disse forhold foruroligende, men Danmark er ikke USA, og selv de mest belastede områder i de større danske byer, og selv den seneste tids skyderier, berettiger ikke til nogen form for sammenligning.

Selvfolgelig bliver unge af anden etnisk baggrund udsat for diskrimination og forskelsbehandling. Alene en sætning som »Her i Danmark gør vi...« er nok til at skabe en eksplosiv stemning. For hvem er 'vi', den 'vi', som 'Jeg' åbenbart ikke er en del af? Selv undertegnede, en garvet førstegenerationsindvandrer i bedste-moralderen, får is i nerverne, når nogen bruger det over for mig. Så er man for alvor udenfor. Hvordan føles det mon, når man er et ungt og sårbart menneske født i Danmark?

DET ER UD fra et individuelt psykologisk

KRONIKEN I MORGEN

METTE WINGE
En sømand har sin egenag